

Bomhaj Bóh!

Cíklo 25.
21. junija

Lětník 6.
1896.

Serbiske njedželske lopjenka.

Wudawaju šo kózdu šobotu w Smolerjez knihicíslchčetni w Budyschinje a šu tam dostacž sa schtwórtlétetu východvlatu 40 np.

3. njedžela po šwjatej Trojizn. 1 Petr. 5, 5—11.

Žohnowanje ponížnosćé.

Ponížnosć je rjany poczinč. Alle išto dha je po prawom ponížnosć? Wona šo pschemenicz uježnije se sdmórlivosežu; sdmórlivosež je, hdýž tež niz pschezo činjena, njeprawa ponížnosć. Tónle kschecžijanski poczinč pak je tak rjany, so w šwécze posyntuja po nim činicž. To šo požiliuja a požiliuja, to šo „najpoddaničeho“ injenuja a schtožkuliž maja do réežow. Schkoda, so šu to s wjetsha ſame hole ſłowa. Ponížnosć je neschto čišče druhe, ponížny je tón, kotryž šo po prawdze ſam ſa tajkeho wobhlađuje, tajkiž tež je. Ponížny dyrbi kózdy býč, kotryž je sprawný ſam pschečživo ſebi. A dokelž kózdy člowjek ſam ſwoju ſlóscz snaje, dokelž ma kózdy neschto, čehož ma šo hańbowacž, njedyrbjalo tak cježko býč tamnemu zlonikej runy býč, kotryž na ſwoju wutrobu dyri a ſdychowasche: „Božo, budž mi hréšnikej hnadny!“ Pši tým wſhem njeje ponížnosć jenož najrjeñšti, ale tu najčežšti poczinč, dokelž je ſamopschesběhnjenje, hordosć runje tón hréč, t kotremuž šo člowjek najbóle pschikhila. Bjes dželanja na wutrobje, bjes wojowanja pschečživo hordosćí šo to njeħodži, a so býchmy kschecžijanow t tajkemu wojowanju wubudžowali, je japoštoł Pawoł dženžnišchu epistolu pižal: 1 Petr. 5, 5—11, po kotrejž ma ponížnosć schtworake žohnowanje.

1. Ponížnosć pschinješe Božu hnadu a spodobanje. Bóh ſteji napschečživo hordym, ale ponížnym dawa wón

hnadu. Móže hordy neschto druhe wocžakowacž, hacž ſo je Bóh jemu napschečživo? Se ſameje ſmilnosće ſ nje-roſomnými pyta Bóh jeho ponížowacž, wón jeho ſamyſlenja ſanicjuje, jeho do haniby ſtaji a kózde hordženje ſlemi, ſo by člowjek wot ſwojeje hordosće wuhojeny był a ſažo roſoma nabyl. Bóh ſteji napschečživo hordym, ale ponížnym dawa wón hnadu. Wón dawa jemu hnadu namakacž pſchi wſchej wſchelakej winje. Wón žohnuje jeho ſkutk, Bóh ponížneho ſ potajneho won czechnje a jeho ſa wotpohladu w ſwojim kraleſtvoje wužije, wón jemu ſnanu hicž da pſches wſchelaku hľuboku hanibu a poníženje, ale pucže ponížnosće ſkóncžnje na horu, t dobýču do-wjedže. Kaf někotre žiwenje, kaf někotry podawč w ſwětnej historiji, podleženje a dobýče, nam ſo roſjařni po tým ſłowje: Bóh ſteji napschečživo hordym, ale ponížnym dawa wón hnadu.

2. Ponížnosć wot staroſće wužwobodži. Wulki džel naſchich staroſćow ſ hordosće wulhadža, kaž wſchitke ſtaranje ſa bohastwo a zýle ſakomuſtvo. Wě ſo, staroſć khudych ſo ſkerje ſrošymi. Wothladane wat teho, ſo wſchitko ſtyskniwe ſtaranje nicžo njeponha, a ſo ſe starym kschecžijanskim heſlom: „ſpěwaj a dželaj“ wjele dale pſchiňdžes, tak je tež ſtaranje ſame husto někajka hordosć. Člowjek chze jo ſam dokonjecž, wón nječha Bohu wodžerzej býč dacž, wón ma ſo ſam ſa mudreho doſč, ſo by wſchitko wodžil, prjedy widžał a napravil. A tónle njeronom je roſſcherjeny doſč, runjež dyrbisč wſchědnje naſhonicž: člowjek ma ſwoje myſle, Bóh pak

wścio wodzi! To je połkocze hordoscze, so żo człowiek stara, poniżny żo njestara. Poniżnoscž je kaž dżeczo a dżeczi żo njestaraja. A temu stej nan a macz. W njebjieżach je hischcze wjazy hacž starschisca luboscž — a wjazy mozy. Hdy by tež macz mohla na swoje dżeczo sabycz, ja na tebie njesabudu, ja żo sa tebie staram, czižni wschu staroscž na mnie, praji tón kňies k temu, kotryž żo jemu poniżnie dowéri.

3. Poniżnoscž spytowarja pschewinje. Hordy je blisko padaj. Poniżni tak lohko njepradnu, woni żo sawjescž njepradza, kaž lohko ptaczek, kotryž kózdemu wéri. Wonii žu ležni sawjednizy, kotryž człowieka tam pschimnu, hdżez żo lohko pochnucž da. Tyżazy podleża, poniżnoscž żama żo pschewinycž njepradwa. Antonius mějescze wo żnje widżenie, so je zły żwiet se życiem poczehnjeny a sdychowasche: „Schtó żo to pschedobydze?” Duż lažlyschawón hłob, kotryž praji: „Poniżnoscž, Antoniużo, poniżnoscž żo wschudżom pschedobydze.”

4. Pośledne żohnowanje poniżnoscze je, so pscheskiż k krónje wjedże. Poniżnoscž skonečnje krónu dobycze. Tu wschał je poniżnoscž jako hubjena dżowka, a tola pak junu kralowsku krónu dostanje. Hordzi padnu, poniżni żo pośbehnu, kaž żw. Pětr praji, k węcznej kražnosczi. Hdżż žana żwietna czeſcz wjazy njeplaczi, potom je czaš pschischoł sa poniżnoscž, kotař druheje kwalby njeznaje, hacž so by pola Boha hnadi namałkała.

Rjane żlowo khežora Wylema I. je: „Mój ferschczinski schtant mi sadżewacž njezmie poniżny bycz psched mojim Bohom.” A wéstny Young s prawom praji: „Czlowiecza prawa dostojońscž je poniżnoscž.”

Woczehnjenje naszych młodych k kschczijanskiej żwobodnosczi.

(Po ź.)

III. Sswobodny, żwerny, wježelny.

(Pofraczowanje.)

Wježch Bismark je něhdźy kražne żlowo na wjžotim mějescze ręczę, na kotrež my ženje sabycz njechamy. „My żo nikoho njebojimy hacž Boha żameho”; — tak ręczęsche tónle wulki muž na khežorystowym žejmje. Hlej, tak dyrbialo bycz a nadžiomnie je to węschczene, kotrež żo dopjelni. A hdźy by żo tole żlowo pschi żamej położy naschego luda dopjelnilo, byczmy s dobrzej nadžiur do pschichoda hladacž mohli. Alle tu khwili je hischcze mało wot teho widżecž. Tu khwili dyrbil żo wo milijonach prajicž: „Kózdy ma żwoju placzisnu, sa kotař żo żam pscheda.” Placzisna, sa kotař żo pscheda, sa kotař żo dobycz da, wschał je jara wschelaka, ale wścio jene, hacž je to czeſzne wužnamienjenje abo bleſcha palenza, — schtož je na pschedau, tón je schklova.

Schtož pak my trjebam w naschim czažu, to žu roszbudżeni ludźo, kotryž wjedža, schto chzedža a kotryž chzedža, schtož wjedža, kotryž na wjchach polach žiwienja twierdze steja, dokoł žu do Boha żakorienjeni, — człowiekajo, kotryž njebojaſni je żwiatej, wježelej kholboscu żwoj pucž dale du njeħladajo na to, tak wot horkach węſtik duje. Tajlich ludzi je trjeba we wschitkach schtantach, najbole žnano w wjchschich schtantach. Po tajkim žani khablazh žlabi człowiekajo — tak mjenowane dobroczeli, kotryž chzedža s kózdom dobri bycz a żaneho postorka mēcz njechadža. Tajzy sa człowiske žiwienje żaneje wažnoscze nimaja.

Po tajkim roszbudżeni kruči ludźo!! W schuli Jeſužowej woni wotrostu. Nasch kral Jeſuž Chrystus, w kotrymž je nam tón węczny Bóh żwoju wutrobu wotewrili a wobradżili, — je s rybakow, złonikow a tkalzow tajlich ludzi sczinili, kotryž žu hischcze po lętthazach nam s dobrym pschikladom. A w jeho schuli dženža hischcze ludźo wotrostu, kotryž pschecžiwo wschitkemu nadběhowanju spytowanjom praja: „Kaž mohli my tajku ſłosz czińicž a pschecžiwo Bohu ſhreſhicž?” Tow narostu dženža hischcze czi-

mužojo, kotryž żamo wohladawski žly żwiet połny njeſchecželow abo, schtož je hischcze czeſsche, kotryž pschecžiwo żwietnej żwojich pschecželow khroble praja: „My żobu njeńdżem; my to, schtož wj czińicž a chzeče, ja prawe nimamy. My żo satraschicž njeđam. My chzem žwietnym wschudżom wobjetnoſcze wobhladacž, kajkež žu, a hdźy byczmy tež cziſce wopuſchczemi żwoju dróhu czažnycž dyrbjeli, — wérnoſcž nam psche wschitko dže.” „Ach”, mi něktó žnapſchecžiwa, „tajlich ludzi w naschim czažu njeje.” Směrom! tajlich wschał je, ale mało; ale woni žu jara żamotni a wopuſchczemi.

Ja derje wěm, so dżeczi naschego czaža tajlich sa džiwnych wobhladuja. Alle žami tajzy žu tež żwietnej we wschitkach czažach woprawdze žlužili. Wonii žu dyrbjeli wopuſchczemi bycz; woni žu dyrbjeli żolmam teho żweta napschecžiwo płuwač. „Szwet naž njeznaje”, praji tón żbóžnik k żwojim wucžobnikam; tež „na ſdacze pobožny žwiet” jich njeznaje.

Po tajkim prawe dżeczo Boże je kňiežer na ſemi, ale žam sa ſebje; jeho kňies bydli wysche mróžalkow. So ſebi ja pschi ludźoch, kotryž w bójcej žwobodnosczi steja, na twierdzech a žurowych njeemyſlu, kotryž żo wysche wschego człowiſkeho waschnia a porjada poſběhnu, prajicž njetrjabam. So ſebi runje na napschecžiwnych myſlu, hdžż ja wo žwobodnosczi a žamostatnosczi džeczeja Božego ręczu, žu nadžiomnie wschitzy ſrožmili.

Hdžż pak my něktó wěm, schto žwobodnoscž je, my něktó druhemu wulkemu prajchenju bliże stupimy: Kaž maniž naschich młodych k tajkej kschczijanskzej a kralowskej žwobodnosczi wo czažnycž?

(Pofraczowanje.)

Pucžowarszny towarſchojo.

S města Pensa wjedże wulka dróha do města Szysranja. Po telej dróhy pschekupzy a pschekupzy pomožnicy pucžuju, kotryž k Wolzy, do Szamary, Zekaterinowki a do druhich wulkich Wolzyñych pschistawow pucžuju, so byczu tam žito načupowali, kotrež poſdžischo do Rybinska a Pětrohroda jažo pschedawaja. Tónle pucž wot pucžowarjow lubowanym njeje. Tam žaneho pôsta njeje; ale žamostatni pohonežojo, kotryž na daloko a ſcheroſko roſpróſchenych wžach bydla, tam jěſdža. Duż maja żo wobydlerjo tejese krajiny sa nježerny lud, a powjeda żo, jo žo jím dovericž nježmiesch. Tola czi, kotrež konje žluſcheja a kotryž žižch wozja, praja kruče, so temu tak njeje; pschekupzy pucžowarjo žu jeniežy wina tajlich bajkow. Hdžż jedyn wot nich żwojego kňiežowe pjenjesy žubí a dužy po pucžu pschesschini, winuje poſdžischo „rubježniſkeho” pohoneža. Druhdźy pak žo tež stanje, so žo doſpołniſe sprawny, tola jara bojaſliwy człowiek po tejle dróhy wjescz da; wón je powjedacž žluſchal, so je tu trochu strachocziwe a teho dla pucžuje s tělbu, s wulkej pistoli a ſekakom; hdžż skonečnje tam pschińdze, hdžez je chzyl, a to žiw, ſtrony a bjeſe wschego sadžewka, hanibuje žo żwojich mordaſtich brónjow a wupjera žo psched žwojimi towarſchemi: „njebyli pistoli měl, dha — haj dha by něktó po kňiežowych pjenjesach bylo a žam drje tež nježnych wjazy žiw byl.”

Tak naſtachu hroſne ręcze wo tej dróhy.

Šamo hacž k wjchnosci džidžechu, tola woprawdžite ſkřbzby žo porědko stawachu, a žnano kózde pječ řet ſta žo někajke pschedyzowanje.

Na týmle ſtrachnym pucžu je žo ſczechowaze podało:

Wonka je tola cžma. Deschczik, kaž hewał, s wjetſchajón jenož naſymuje wobradža, žo w wulkich kapłach cziſsche dže. Njebojo je tak pomrōčene, so žo tebi wo lětnych nôznych ſměrkach ani njezdžije. Konje, wopřoznjenie wot dolheho pucža, poczinaju pomalku běžecž, a jich nohi stupaja czežko do lužow. Počza a parja žo, a pótym dym roſſherjuje žo wot nich a czehnje pucžowarjej do noža. Na žanej wot wobeju stronow pucža nježnych tež nicžo někaf ſpomnicž: žnano žu tu ſerki, pola kotrež wós někole nimo jědže, žnano tež wježne khežki. Hdžż tam kručischo pohladash, móžech wobmiesowanja s wulkej niſu ſpósnacž; tola cžich deschczik tebje myli. Hdžż by žo tola jenož něhdźe žwěza w nôznej czežnosci pokasacž chzyla... Tola ne, ſda žo, jo je to młoda hola. Psched konjemi pokaze žo ręczka; jako módrojta žmuha pschestré žo psches pucž. Tak móžesch w tajkele czežnosci mōst nadeńcz? Ně wschał, je to jenož luža. Konje stupaja ſměrom dale, a s cžicha pluſkoze woda wokoło ſeleſow.

Pohonež saspěwa ſebi i cízichim hložom: „Ach, ani puež psches polo njeje“... a wotmijelkne ſažo. Móžejch hlyščecž, kaf woda wot konjazých nohow do luže ſapa. Puczowar woprascha ſo: „Požluchaj, pſchečeželo, mamy hiſcheže daloko, doniž ſebi konje njeuměnímy?“

„Né“, wotmolwi pohonež, „jenož hiſcheže ſchthri werſt.“

Schthri werſt — to njedyrbi wjazy daloko býč! A ſo by ruuje tajkeho mjelečazeho pohoneža naděſchol, i kotrejmiž ani ſlowežka poręczež njemóžech!“

„Cého dla dha dale njeſpěwaſh, pſchečeželo?“

„Nimam ani hloža i ſpěwanju — duſchi nochze ſo ſpěvacž.“

Puczowar je na tute ſrudne wotmolwjenje ſrudny. Deshež, bloto a cíemnoſcž kolo wokolo ſeſdachu ſo jemu hiſcheže ſrudniſche; wón žeđeſche ſa žwětlom, ſa člowiſkim wobydlenjem, ſa pžovym ſchežowkanjom a ſa hoſpodliwym wrotami. Nady by ſo i pohonežom do rěčow podal, tola i cíemu?“

Hiſcheže ſchtworež hodžimy, a jeju pueže dželachu ſo na wěčnje. To wjedžesche tež pohonež runje tak derje; wón wjedžesche, ſo tehole zufuňka nihdý wjazy njewohlaďa: cého dla hafle jeho duſchine raný roſtorhovacž? A móže wutrobný ſynk i hloža klinečez, hdýž ſo tón pohluſhi pſches deſchežowý a blótowý plesko? Pſchi tym dyrbisich člowjek do wočow hladacž móž. A i hiſcheže wjetſhím žeđenjomi roſhladowaſche ſo zuſy ſa žwězami, ſa člowiſkim wobydlenjemi.

Mjes tym běchu ſo konje i lužow wudobyli a khwatachu na nimale runej dróžy dale. Potom ſažo bloto a luže pſchiindžechu. A nětko, džak budž Bohu, tež wjeh. Sſlomjana tſeha běſche widžecž, druha a tſečza. Tola hido je poſdže: ſe žaneho woknejechka žwěza nježwězí. Zadyn pož njeſaſchežomka. Ženož zuni ſynk kruwjazeho ſwonežka ſyneži i jeneho dwora pſches cízichu nôž a ty hlyſhich, kaf kruwa w blócze i nohami wokolo tepze. Sa to pak hlyſhich nětkole tež deſchežik hiſcheže žylniſho hacž předv, a deſchežowe rěčki wot tſehow běža. Nima wjež žaneho kónza, a hdže je dwór, hdžež ſo konje njeuměnuja? Puczowar njecha tež nětkle pohoneža w jeho ſrudnych myžlach myliež, ſo by ſo ſa dworom wopraſchal. Na zuſu ſrudobu a boſož hladacž i wěſtej ſyſtniwoſcžu, jako na hórkú cíelnu ranu. A ſchto chzyk a mož prajiež, ſchto bóle boli?

Tola nětkole wotwobroči ſo wós wot dróhi, kaž ſo ſda, do burskeho statova. Pohonež ſaleje i woſa dele, ſo by wo wrota ſaklepał. S wopředka wotmolwi jenož pžyeže ſchežowkanje. Po khwili hlyſhich člowiſku krocžel, potom hruby, dybaowy hlož: „Schto tu je? ſchto chzeſch?“

„Ja wſchak ſhym, žwafko — Schzežpan! wotewr jenož, pſchiwjesu zuſeho.“

Wrota kwičachu, a do cíemnoſcže žwěžesche ſrudne latarnecžka. Toljega dojedže do dwora, tola wo hoſpodariju njeběſche hiſcheže ničo wohladač; ſo by ſebi zuſeho puczowarja wobhladał, ſběhny wón latarnju wjſche a njeběſche teho dla w jeje ſežehnje widžecž. Wrota ſapražnichu, cíežke ſažuhadlo kſchipjefche. Hoſpodař džesche ſe žwojej latarnju do hródže, a puczowar wosta wonlach ſtejo.

Deshežik ſo dale ſiſeſche, tola pſhy wjazy njeſchežowkaſa. Nětkole hlyſhich ſdychowanje a žaloſezenje, žuchi kafchel čwiſiowa-neho džeſeža. Potom hlyſhich cíiche kolebanje a wſchědný kolebkowy ſpěw, ſpěwaný wot žónkeho hloža pod žylami. Potom ſamjelnje ſpěw jažo, tola džeſežaze plakanje dale traje. Skonečnje ſawola pohončowý hruby hlož:

„Marja, hej Marja! Spižh dha? Cého dla džeſežatko njeſměrujeſch?“

„Schto dha ſebi chzu?“ wotmolwi Marja je žylami w wočomaj. „Bóh w njebjehach ſam jenož wě, cého dla ſo ſměrowacž njecha.“

„Wotre dha je? Žedja? Wſchafko ſhym džeſežacž dnjow prjecžku pobyl.“

„Sa džeſežacž dnjow je wjele wody prjecžku ſběžalo, je jich wjele ludži ſemrjelo.“

„Schto ty ménich?“

„Schto ménju? So je Bóh Žedju i ſebi domoj wſal do njebjefteho raja. Sa wežerawichim ſhym jeho wuthowali.“

Schzežpan njepraji ani ſlowežka.

Deshežik ſo pſchezo hiſcheže dale ſiſeſche a woda wot tſehi běžesche; w cíemnoſcži kwiči prožatko ſpody toljegi; i daloka ſyneži kruwjazh ſwonežk, a pödla kafchluje džeſežatko a plaka....

Puczowarowa wutroba je ſyſtniwa, a potom ſo jemu ſda,

kaž by chzykla ſo jemu wutorhnyež, wjſchej teje zuſej ſrudobje a wſchemu zuſemu ſtyskej napſchecžiwo. Rad by ſi tutymi wbohimi ſudžimi plakał, by wſcho móžne cíinil, ſo by jim ſyly ſi wocžow ſetrel, a tak dha běſche ſebi wotmyžlił, tu pola nich pſchenozowacž, ſo by ſo na druhe ranje ſi tymile ſudžimi ſeſnál a ſo by ſe žwojej ſuboſežiwej wutrobu ſpýtał, hórkosež iich ſrudobý polóžicž.

„Hejda!“ wołaſche na tu ſtronu, hdžež ſo latarnja hibaſche: „Móžu pola waſ pſchenozowacž? ſhym ſprózny.“

„Moje dla“, wotmolwi hoſpodař hněvnje, „na ſhynowej ſubi, ſhyno je hafle wežera horje tykane.“

Dowjedže zuſeho i hlabemu rěblej, kotrej ſo pod nim ſhibo-vaſche a khablaſche, hdž na njón ſtupi, ſo by ſo nimale dele walíł.

„Wj drje njeſſež ſwueženi po rěblu ſaſhce, knjež?“ praſheſche ſo hoſpodař runje tak hněvnje, kaž i wopředka.

Zuſy ſo někaf bojaſliwe poſbehny, leſeſche po rěblu horje a wali ſo do ſhyna. Po dolhim roſtſhaſzenju na pucžu běſche nětko troſchku wotpýath. Wón hlyſhesche, kaf džeſežatko pſchezo hiſcheže plaka, tola wutroba jeho wjazy tak jara njebolesche; běſche ſprózny a jeho cíuež běſche wotupjene. Vóřy běſche twjerdže wužnył.

(Pokračowanje.)

Wſchelake i bliſka a i daloka.

26. meje ſo wjeřhej Bismarcky pření wmučk narodži. Rjane wjeſzele ſa ſtareho rjeka na wječorje jeho živjenja!

Khežorſtwowý ſejm je pſchezo hiſcheže w Barlinje ſhromadženy, ſo by nomy běgařſki ſakon duwuradžował, kaž ſebi to wjſhnoſež žada. Hacž ſo tale wažna wěž pſchi tym ujeſchelkhwata, kaž je tež Bismark wuprajíł? Sa tajku wažnu wěž je cíaz měrneho roſpominanja muſny. Maſche žadanja a próſtvu, kotrej ſu ſo w rjanej ſiežbje ſa naſchego ſerbſkeho ſuda do Barlina wotpóžlaſe, ſo by naſche wěrowanje tež pſched ſtatom, kaž je to ſdobne a ſa naſladnoſež naſcheje zyrfwe muſne, placžilo, bychu wěſeže pſchi druhim cíitanju běgařſkeho ſakonja wjetſhini hložow doſtale, hdž njeby katholſki zentrum na dobo wot žwojejho pſchi prěním cíitanju ſaſtupjeneho ſtejnichče wróžo ſtupił a pſcheziwo temu poſtajenju hložował. Wón drje to darmo nječzini, ale ſi tym ſa katholſku zyrfke něſhto dobydže — a ſchto dha my evangeliſh?“

20. teho měhaza ſo naſchha wuſtajeńza w Draždžanach motewri. Schto tam budže? To lubym cíitarjam powiedacž nje-triebam; kóždy ſſerb, kotrej ſo někaf móže, wěſeže ſam na ſerbſku wuſtajeńzu dojedže.

Stara Hana.

Zato rjana meja pſchiindže, do ſary w Š. knježna Wicžaſez pſchiindže. Wona běſche ſchtyrzycži lět ſtara, běſche ſtajnje khora abo ſi najmjeňſha khorowata; duž běſche wſch ſrudna a ſtruchla. Powětr na kraju dyrbjeſche ju po něčim poſylnicž, ſměrnoſež krajneho živjenja jej derje cíinicz.

Zene popołduje wona na žwojim ſtólzu ſedžesche. Kuzh mějeſche na klinje; ſi wočow jej ſhyl ſapachu.

Duchowny i njej pſched ſtupi a ſo praſheſche: „Cého dla ſeže tak jara ſrudna?“

„Wj ſo hiſcheže prasheče, knjeſe duchowny? Njeje to ſrudne živjenje, hdž dyrbi člowjek wěčnje khoru býč? Schto pomha khoru člowjek? Schto móže wón ſa druhich býč?“

„Proſchu, pójče i woſnu“, duchowny proſheſche. „Ja chzu wam něſhto rjane poſaſacž.“

Štonajo knježna Wicžaſez ſa nim ſtupeſche a na tych hladacž, kofsiž pſched ſužodnej khežu ſedžachu.

Duchowny wuſtadowaſche: „Tej holežžy ſo dolhimaj wopuschomaj ſtej ſužodowej džeſeži najlepſeſi pſchečeželiſi naſcheje Lenki a naſcheho Tanka. Wulkej holzy drje mějeſchtej wotpohlad pilnje dželacž, ale hdž ſtara Hana něſhto powiedaſche, dale ſchtrykowacž njeſměrjeſchtaj. Hladajče, kaf Lenka ſi jažným wóczkom poſlucha a kaf cíichi je naſch hewaſ džiwi pachol. Schěſcždžeſacž lět je Hana ſtara. Jejne wložy ſu ſněhběle. Kchroma, khora a hubjena je Hana cíaz žwojeho živjenja byla; wona drje žadyn džen ſtrowa byla njeje. Wona njeje ženje dželacž moħla a tola — jejne živjenje njeje njejužitne bylo. Wopraſhejeſe ſo dom wot domu: wſchudžom je Hana witana a rad widžena. Bjes njeje njeindže. Potajnstwo jejneho živjenja je: wona ſuboſež dawa. To widžicže ſo ſi jejneju wočow won žwěžicž, kotrejmaž staroba

schłodźicž njemôže. Ničtô ſo njetrjeba ſa njewužneho mécž, hdvž je tež khudy a khory — wón móže druhim luboſcz dawacž. S tym ſo wón ſam ſbožowny čini."

Knježna Wiežaſez mjeſčesche. W ſłowach duchowneho běſche ſa nju čežki, ale prawy porok byl.

Dolho wona pschi woſnje ſtejeſche. Wona na ſtaru Hanu hladasche. Kajka běſche ta ſbožowna pschi jejym braſhnym ečele a kač ſbožowne běchu te džecži woſolo njeje!

Luboſcz dawacž! Haj, to je potajna móz, kotař darcížela a woſdarjeneho ſbožowneho čini.

Powětr a mér dyrbjeftej Wiežaſez knježnu na kraju poſylniež; tola jako jejne najlepſche lekarſtwo ſo ſtara Hanu woſokaſa, ſi kotrejž ſo bóry ſeſna.

Něſhto njeđzel poſdžiſho duchowny ſe ſwojej mandželſkej pschi woſnje ſtejeſche. Hnutej wonej na ſuſhodowu khězu hladaschtaj. Tam ſedžesche bjes džecžimi pödla ſtareje Hanu Wiežaſez knježna. Wona mjeſche fararjez ſanka na klinje a jemu woſki hladkowaſche.

"Haj", praji duchowny, "kaſte žohnowanje wot niſkeho bjes člowjekami wuſhadža! Štara Hanu je moja najlepſcha pomožniſa."

Wulki dobytſ.

Svo powjeda wo młodym doktoru, kotrejž je ſežehowaze na ſhonil. Dležſhi čaž by wón wſchědnie po čežhuijeniu pruſteje lotterije ſtaru maczeřku nadefchoł, hdvž by ſo do woſſewjeniow dobywazych ſiczbów hladalv.

Tedyň džen ſtara maczeřka ſažo pschi róžku haſy ſe ſwojej papjerku ſtejeſche. „Maczeřka“, młodý knies proſheſche, „prajeze mi licžbu waſhoho loſa, ja chzu ſa waſh nits pohladač.“

„Licžbu loſa? Myſyliež wý ſebi, ſo mam lóž?“ ſo wona prasheſche.

„Kač pač chzeče bjes loſa něſhto dobyjež“, ſo wón jeje prasheſche.

„Hdvž Bóh chze, ſo ja dobydu, potom ja tež bjes loſa dobydu!“ wona īměrom woſmolwi.

Pscheſlapnjeny wot tehole woſmolwjenja wón tón poſawſ ſwojim pscheſzelam wupowjeda. Woni něſhto hrromadžichu a ſtarej žonje lóž kupiſhu a haj, tón lóž uěſhto ſtom hrivnou doby.

Džen po tym młodý knies ſažo ſtaru maczeřku na tym ſamym mjeſče nadefidže. „Maczeřka“, wón jej pschiwoła, „dženža hladacž njetrjebacže; wý ſeže dobyla; jowle macze pjeniſhy.“

„Hlejče“, wona wježela praji, „ja mjeſach pravo. Schtož mój Bóh chze, ſo ſtajnje ſtanje.“ Pscheſzeljo běchu ſahaniſjeni psches džecžazu wéru ſtareje žony.

Nětko, luby čitarjo, ſhoto ſebi myſlisč wo tymle džiwnym podawku? S wjetſha ſebi mudri ludžo jenož na dobyjeze myſla, hdvž ſu ſebi lóž kupili, pschi ežimž ſo jin wſchak ſi wjetſha derje ſaſlužene njeſbože ſtanje, ſo niz jenož niečo njeđobydža, ale ſo hſchče ſwoje pjeniſhy pschehraj. Schtož je mudriſhi? Woni abo ta ſtara žona? Derje tón, kotrejž bjes loſa w lotteriji hraje. Wón pschezo bohacžiſhi woſtanje, tež tehdom, hdvž jemu woſjepcženj hoſb do huby njeſchileči, kaž tam ſtarej žonje dobytſ bjes loſa. — Alle jene nam ta ſtara žona hſchče předuje, ſhotož dyrbja wſchitzu čitarjo prawje woſomniež: „Kač derje je, hdvž je člowjek naſuſnyč čaſačž.“ Schtož dha mjeſche ta ſtara do ſylneho ſrědka, ſi kotrejž ſo w hubjenſtwje ſwojich ſtarych lět jako khuda wudowa wot jeneho dnja na druhu troſchtowasche. Wona wjedžesche, kač ſežerpliwe čaſačž. Tole čaſanje dyrbjalvo tež nam ſchecžijanam njeſnate byež. „Haj, nětkole wſchak ſo derje nimaſh, ſebi wona myſleſche, „ale dočaſakaj jeno khwilečiſku!“ Tola wſchak njeby ſa ſprózne a woſeježene člowiſke džecžo hubjenſcheho troſchta a njerofomniſcheho ſpočinjanja bylo, hač na pječene hoſbje a dobyjeze ſi lotterije čaſačž chzeče, kotrejž mi ſznamo ženje do ruky a do huby njeſlečitej. Alle licžba je, kotař ženje njeſchěhraj, a wulki lóž, kotrejž ma ſo najwyſche wažicž. Woboje chze namo japoſchtol woſebje w naſhim žadoſežiſhym čaſu porucžicž. 1 Tim. 6, 6—8. Njechal ſebi tež ty tajku licžbu kupiež, kotař je wěſta, ſo by ſkonečnje hubjeny čaſz dwojeho hubjeneho ſeňſteho žinjenja ſonza mě? Alle ſhoto dačž? ſo ty prasheſch. Pscheſeſitaj ſpočinjene ſchtuečki w biblij: „Wulki dobytſ je, ſhotož doſcž ma na tym, ſhotož jemu Bóh da,“ Haj, hdvž by tale ſpočinnoſcž

na ſchtomach roſtla abo hdvž by ſrědki ſa nju na haſy namaka! Alle to Bohužel njeje. A tola najbohačiſhi muž ſrědkow nimá, ſo by ſebi tónle lóž kupil. Zyle prawje! to Pawoł tež myſli. Wón pač ſebi tež myſli, ſo najhudičiſhi pscheſhudy njeje, ſo by ſebi tu licžbu kupil. Wobhladaj ſebi jeno to ſlowečko: boha bojaſny. Tow maſch wſchitke ſrědki, kotrejž trjebaſch. A ſkonečnje to dobyjeze (1 Tim. 4, 8). O pschemyſl, ſhoto je wulki lóž, kotrejž bohabojaſnoſci ſchipadnje, dobytſ tak rjany, kaž rjana wěčnoſež, plód ſpočinnoſež a ežicheho čaſanja, tak rjany, ſo jón žadyn rt wurjež, žana myſl ſebi wumyſliež njeſož a žane pjeru woſiſacž njeſož, ale jene njeſabudž — a to njeje ſa kózdeho — ežlowjek dyrbji na wuſtnečko čaſačž!

Šswedčenje.

Jako kralowa Quija wulki róžt 1807 na hězmu khorosjež w Memelu ſkori, mjeſche ſo nimo Boha ſwěrnemu hladanju ſwojeho lekarja, ſlawneho Hufelanda, ſa ſwoje wuſtrowjenje džakowacž. Kralowa běſche, kaž je ſnate, ſprawna wérjaza kſchecžijanka. Tejny lekar wſchak běſche muž wědomnoſež ſlawny lekar, ale jeho wéra wulka njebeſche. Na džiwnie waſchnje ju wón pschi khorolozu ſwojeje kraloweje ſažo namaka. Běſche to naſtrózaze napominanje wſchecžiſhoho Boha, ſo je wſchitko ſachodne, hdvž mjeſche hórke ežerpijenje ſwojeje kralowu wſchědnie pſched wočjomaj, tak ſo ſažo naſuſny ſebi ružy ſtykujež, Boha teho knjeſa wo pomož proſhyč, hdvž ežlowjka pomož njeponhaſche? Boh tón knjeſ ſo wě. Doſcž ſi tym, jako kralowa wotkori, běſche tež Hufeland wot ſwojeje khorosze wuſtrowjeny, wón běſche ſwoju wérnu ſažo namaka! Wón je ſam wo tym piſal: „Prěni kročz wot mojeje młodocže, po tajkim wot třizeži lět ſhem ja ſažo Bože ſlowo wot ſapocžatka hač do ſonza pscheſzitach a ja móz Božu ſačujach. Moja wéra bu ſi nowa wubudžena, poſylnjena, kſchecžijanžy wobtwerdžena.“ Schto ſamóža wſchitke nadpady, njeſerý tež naſcheho čaſha pscheſzivo temu krafñemu ſhwědcženju! Tež temule wulkemu duchej bu ſažo wěſtoſež: „Poſa ežlowjekow je njeſožne; ale poſa Boha ſu wſchitke wězy móžne.“ (Matth. 19, 26.)

Něſhto k roſpominanju.

Spowjedne praschenja ſa kózdeho, ſiž ma ſhwědomuje:

1. Pomyſlu ſebi tež husto na moju poſlednu hodžinku a na mojeje duſhe ſbóžnoſež?
2. Kotre ſu te wězy, na kotrejž moja wutroba najbóle wiſy a te hréchi, kotrejž mje najbóle ſpytuja?
3. Kač ſwjecžu njeđzelu?
4. Šsym ja pscheſzivo nanej a macžeri, bratram a ſotram, pscheſzivo knježim a ſuſhodam, pscheſzivo duchownem a wucžerzej luboſcežiſhym a ſhwěrny?
5. Šsym ſi někim w njeſerý?
6. Šsym ja poſcžiſhym a čiſtym w ſlowach a ſkutkach, woſnjo a w nozy?
7. Njeſtej mojej ružy ženje bralej, ſhotož moje njeje?
8. Šsym ja ſelil abo khal?
9. Š kím ja woſkhadžuju?
10. Kelfo mam ſa khudych a ſa Bože kraleſtwo wýſche?
11. Spěwam ja ſwoje pacžerje ranu a wjeczor a ſa blidom?
12. Njejšym ja žadyn woſilž?
13. Njejšym ja hordy a ſebicžny?

„Pomhaj Boh“ je wot nětko niz jenož pola kniesow duchownych, ale tež we wſchěd pſchedawānjach „Sſerb. Nowin“ na wſach a w Budyschinje doſtacž. **Na ſchtwórcz lěta placzi wón 40 np., jenotliwe čiſla ſo po 4 pn. pſchedawaju.**